

מסורת הש"ס

(א) [נסהדרין ד: ג]. (ב) לעיל דף ק, (ג) מנחות כג. לעיל ק: (ד) שׁיר לַעֲלִי, (ה) ע"כ, (ו) [שמות כג, שם לז, דברים יד], (ז) [במדבר ו], (ח) [לרבות עליהן ולבטלן רש"ש], (ט) [ד"ה אם יש], (י) ר"מ מ"ז,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר רב וכו' בלזותה חתיכה אסור לאסור כל הקדירה קאמר דכיון: (ב) ר"ח למא וכו' כמו שאני שאינו מועיל: (ג) תוס' ד"ה אפשר וכו' מותרת גם החתיכה:

מבוסף רש"י

איזורו מוכיח עליו. דמי שאין לו אלא חלק אחד פושטו ומתעטף במקטריטו וחוגרו בחזורו ועמד ומכנס החלק ומודיע לכל שאין לו אלא חלק אחד (מור"ק יד.). כל שהוא מין ומינו. כגון נבלה ושוטה, ודבר אחר. כגון תבלין ורוטב, מינו דהיטר חטו מבטלו לאסור ולא מוסיפו, אלא סלקהו כמי שאני בקדירה זו ומשאריו נבלה והרוטב ונעלה נבלה כרוטב ובקפה (רע"ר ק:).

ז' כל הסריקין אסורין. לענין מלות דפסק תנא [פסחים לז.] אין עושין סריקין המזויירין בפסח מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמלתן ונתתום אחד ובייתום שמו היה לו דפוס אחד מזוייר והיה מוסיז לתוכו את הסריק והוא מזוייר מיד אמר להם אפשר יעשנה בדפוס ויקבענה מיד אמרו לו א"כ יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקי בייתום מותרין. והכא נמי יאמרו כל האחין אסורין ואלו מותרין^(א): **איזורו מוכיח עליו**. האזור תמיד הוא קצוע בחלוק וכהוא פושט חלוקו ולוצש חלוק אחר נוטל אחר מכבסו עם איזורו והרואה כשהוא מכבסו ואיזורו עמו יודע שאין לו חלוק אחר ולכן הסירו לו חכמים: **בתנ"י טיפס חלז שפלה על החסיפה**. צמוך הקדירה על אחת מן החתיכות ולא הגיס את הקדירה ולא נחלק טעם הטיפפה אלא לאותה חתיכה בלבד: **אם יש זה בנותן טעם בלזותה חסיפה**. כלומר שאין בלזותה חתיכה לזדה ששים לבטל הטיפפה מיד נאסרת החתיכה. ובשאר חתיכות דקדרה לא איירי תנא דמתנ"י ובגמרא פליגי זה אם חוזרת אותה חתיכה ואוסרתן או לאו: **יער אם הקדרה**. הגיס זה מיד קודם שקבלה החתיכה טעם מן הטיפפה דהשתא נתערבה הטיפפה בכולן: **אם יש זה צנ"ט בלזותה קדרה**. כלומר אין כח בטיפפה לאסור כולו וא"כ יש צנ"ט ליתן בכל הקדרה: **גב' אמר איני טעמו ולא ממשו צענמא דאורייתא**. הא דלסריקין בכל איסורין משנתנו טעם צהיתא אע"פ שאין אוכל ממש כגון סלק האיסור ואין כאן אלא טעמו דאורייתא היא דגמרינן מבשר בחלב דלסריה רחמנא בלכילה כדגמרינן לקמן (דף קטו): מלא תבשל שלשה פעמים האמורים בבורה^(ב) ואע"ג דכי מסלק זה מתוך זה לאחר בשולו אין כאן אלא הטעם מייניה גמרינן לכל איסורין במה מנינו: **דאי ס"ד**. בכל שאר

איסורין טעמו דרבנן היא דלא גמרינן להו מבשר בחלב: **מ"ט לא גמרינן מיניה משום דחדוש הוא**. דשניהם מין היתר זה לבדו זה לבדו וכשתערבו נאסרו ועוד שדרך בשול נאסרו בלא לכילה הילכך לא גמרינן חומרא מייניה: **אי חדוש הוא**. אמאי קמי מתנ"י דבעיא טעמא בלא נותן טעם נמי אסור דהא חדושא חדש ביה רחמנא ואפי' כל דהו דהא בשר בחלב הוא אלא ש"מ לאו חדושא דהכי קפיד רחמנא דזימא דכלאי הכרס דמתסרי נמי משום כלאי תערובת דכיון דלאו חדוש הוא גמרינן ליה (לעיל דף נח.) מזרוע בשלה^(ג) דמישתרי כל כמה דליכא טעמא: **אמר ליה רבא**. לעולם אימא לך חדוש הוא ודקאמרת אע"ג דליכא טעמא ליתסר דהא ליכא למגמריה מזרוע בשלה על כרחך בגופיה גלי קרא דבעינן טעמא מדלא אסרתו תורה אלא דרך בשול שאסר הבשר להתבשל בחלב ואין לך כגון זו שלא יתן טעם: **אמר רב**. הא דתנן צמתיתין אם יש בנותן טעם בלזותה חתיכה^(ה) לאסור את כל הקדרה^(ד) דכיון דנאסרה החתיכה היא עצמה כולה נעשית איסור ואוסרת כל החתיכות כולה וכן ה"ל דכרי יהודה דאמר מין צמינו לא בטיל: **אמר רבא**. דאמר מין במינו לא בטיל לימא פליגא אדרבא^(ו) דאמר רבא קסבר רבי יהודה כל שהוא מין ומינו ודבר אחר סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו ומהו רבה עליו ומבטלו אמר ליה אי דנפל ברוטב רכה הכי נמי הכא במאי עסקינן דנפל ברוטב עבה ומאי קסבר אי קסבר אפשר לסוחטו מותר חתיכה אמאי נעשית נבלה אלא קסבר אפשר לסוחטו אסור דאיתמר רב ורבי חנינא ורבי יוחנן דאמרי אפשר לסוחטו אסור שמואל ורבי שמעון בר רבי וריש לקיש דאמרי אפשר לסוחטו מותר וסבר רב אפשר לסוחטו אסור והאיתמר כוית בשר שנפל לתוך יורה של חלב אמר רב ב'בשר אסור וחלב מותר ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור חלב

כל הבשר פרק שמיני חולין

קח.

מיפת חלב שנפלה על חתיבת בשר אם יש בנותן טעם באותה חתיכה. נאסרת כשהחתיכה כולה חוץ לרוטב איירי כדאמרינן צפ' גיד הנשה (לעיל דף יז: ט) ולכן משערינן בלזותה חתיכה לבטל הטיפפה ולא בשאר חתיכות משום דחלב מפעפע על כל החתיכה ואין מפעפע מחתיכה לחצרתה אלא ע"י יעור וכויו כדאמרינן בגמ' אילימא לא יעור כלל אמאי כל החתיכות אסורות מיצלט בלע מפלט לא פליט: **מבשר בחלב מ"ט לא גמרינן בו**. וא"ת דהכא משמע דנפקא ליה לנצי טעם כעיקר מבשר בחלב ואילו צפ' אלו עוצרין (פסחים דף מד:) וצפ' ג' מינין (מיר דף לו.) פליגי ר' עקיבא ורבנן למר נפקא ליה טעם כעיקר ממשרת ולמר מגיעולי עובדי כוכבים ונצי דאיירי כההיא סוגיא משמע דידע להאיא דרייתא וי"ל דנצי קבלה מרבא שדהו לו וחזר צ: **דחדוש הוא**. פי' בקונטרס דשניהן מין היתר זה לבדו זה לבדו וכשתערבו נאסרין וטעם זה לא קאמר באלו עוצרין (פסחים דף מד:) וצפ' ג' מינים (מיר דף לו.) דהא כלאים נמי הכי הוו ומסיק דהיינו חדוש דאי תרו ליה כוליה יומא בלבלב שרי אע"ג שנבלע החלב בצבצר אע"פ שהוא זונן לפי שהוא ללול והצבצר שוהה בתוכו וכי צטיל ליה אסור:

אמר רבא דרך בשול אסרה תורה. דחזיא צענמא הוא דמהכא ליכא למילף אצל טעם כעיקר הוי דאורייתא כדפי' ^(א) (בקונטרס) פ' גיד הנשה (לעיל דף נח: ד"ה רבא): **דאמר רבא קסבר רבי יהודה בו**. פי' בקונטרס דלמר רבא צפ' גיד הנשה (סם דף ק:) ואין לשון זה סם אצל צפ' הקומץ רבה (מנחות דף כג. וסם ד"ה אמר) איתיה גבי רבי יהודה אומר מנחת כהנים כמנחת כהן משיח כו' ומדרבא דלמר הכי צפ' גיד הנשה (לעיל דף ק:) אליבא דרב לא צעי לאקשויי הכא דרב אדרב דליכא לשנויי דמשני אצי התם כשקדם וסלקו אצל כההיא דהקומץ רבה (מנחות דף כג.) ליכא טעמא אחרינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה בצרייתא האי לישנא גופיה דקאמר רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה צרייתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ותו לא ועוד י"ל דצרייתא דרבי יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ששים לבטל החתיכה מדלאמור רבנן עד שתתן טעם ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כני לבטל: **אפשר** ל'סוחטו מותר. פי' דיעבד אי נסחט האיסור ונתבטל מותרת ^(א) עם החתיכה שכבר נאסרת אצל לכתחלה אין מבטלין איסור כדפירש בקונטרס:

לשנויי דמשני אצי התם כשקדם וסלקו אצל כההיא דהקומץ רבה (מנחות דף כג.) ליכא טעמא אחרינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה בצרייתא האי לישנא גופיה דקאמר רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה צרייתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ותו לא ועוד י"ל דצרייתא דרבי יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ששים לבטל החתיכה מדלאמור רבנן עד שתתן טעם ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כני לבטל: **אפשר** ל'סוחטו מותר. פי' דיעבד אי נסחט האיסור ונתבטל מותרת ^(א) עם החתיכה שכבר נאסרת אצל לכתחלה אין מבטלין איסור כדפירש בקונטרס:

לשנויי דמשני אצי התם כשקדם וסלקו אצל כההיא דהקומץ רבה (מנחות דף כג.) ליכא טעמא אחרינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה בצרייתא האי לישנא גופיה דקאמר רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה צרייתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ותו לא ועוד י"ל דצרייתא דרבי יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ששים לבטל החתיכה מדלאמור רבנן עד שתתן טעם ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כני לבטל: **אפשר** ל'סוחטו מותר. פי' דיעבד אי נסחט האיסור ונתבטל מותרת ^(א) עם החתיכה שכבר נאסרת אצל לכתחלה אין מבטלין איסור כדפירש בקונטרס:

לשנויי דמשני אצי התם כשקדם וסלקו אצל כההיא דהקומץ רבה (מנחות דף כג.) ליכא טעמא אחרינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה בצרייתא האי לישנא גופיה דקאמר רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה צרייתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ותו לא ועוד י"ל דצרייתא דרבי יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ששים לבטל החתיכה מדלאמור רבנן עד שתתן טעם ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כני לבטל: **אפשר** ל'סוחטו מותר. פי' דיעבד אי נסחט האיסור ונתבטל מותרת ^(א) עם החתיכה שכבר נאסרת אצל לכתחלה אין מבטלין איסור כדפירש בקונטרס:

לשנויי דמשני אצי התם כשקדם וסלקו אצל כההיא דהקומץ רבה (מנחות דף כג.) ליכא טעמא אחרינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה בצרייתא האי לישנא גופיה דקאמר רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה צרייתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ותו לא ועוד י"ל דצרייתא דרבי יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ששים לבטל החתיכה מדלאמור רבנן עד שתתן טעם ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כני לבטל: **אפשר** ל'סוחטו מותר. פי' דיעבד אי נסחט האיסור ונתבטל מותרת ^(א) עם החתיכה שכבר נאסרת אצל לכתחלה אין מבטלין איסור כדפירש בקונטרס:

לשנויי דמשני אצי התם כשקדם וסלקו אצל כההיא דהקומץ רבה (מנחות דף כג.) ליכא טעמא אחרינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה בצרייתא האי לישנא גופיה דקאמר רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה צרייתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ותו לא ועוד י"ל דצרייתא דרבי יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ששים לבטל החתיכה מדלאמור רבנן עד שתתן טעם ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כני לבטל: **אפשר** ל'סוחטו מותר. פי' דיעבד אי נסחט האיסור ונתבטל מותרת ^(א) עם החתיכה שכבר נאסרת אצל לכתחלה אין מבטלין איסור כדפירש בקונטרס:

עין משפט ונר מצוה

נה א ב מיי פ"ט מהל' מאלכות אסורות הל' ח י סמג לאוין קמא טו"ע י"ד סי' צז ספק צ:

נו ג מיי סס הלכה ח טו"ע עס סעיף א:

ש"מ מקובצת

אן לאסור את כל הקדירה קאמר דכיון דנאסרה החתיכה עצמה:

רבינו גרשום

התם איזורו מוכיח עליו כלומר הא קא חזינן דלית ליה המינה ומדהמינה מנחא בביתיה דליתיה עילוייה ש"מ דלית ליה חלוק אחר: טיפת חלב שפפלה על חתיכה כו' כלומר הקדירה של בשר היתה אצל האור והיתה מבשלת ונפלה טיפת חלב על חתיכה של בשר בקדירה: ש"מ טעמו ולא ממשו בעלמא. (דאורייתא) כגון ירך שנתבשל בה גיד הנשה ושאר איסורין כגון נבלה שבישלה עם בשר טהור דהוא בנותן טעם: מבשר בחלב מ"ט לא גמרינן דחדוש הוא. כלומר מאי חדושא דאי זה כפי"ע וזה כפי"ע מותר ואם נתבשל בשר בחלב אסור: דרך בישול אסרה תורה. כלומר ומהו דרך בישול דכל דבר שמתבשל בקדירה דרבו ליתן טעם ותאי נמי לא אסרה תורה אלא דרך בישול: אמר רב כיון שנתן טעם באותה חתיכה כו'. כלומר לא צריך ליתן טעם בכל הקדירה כולה. אלא כיון שנותן טעם בחתיכה אחת כו': כל מין ומינו ודבר אחר כו' כלומר מין ומינו זהו חתיכה שנפל עליה החלב ושאר חתיכות ודבר אחר זהו הרוטב. כלומר דכיון דחלב אינו נותן טעם אלא בחתיכה אחת ולא ברוטב הרוטב רבה עליו ומבטלו: הכא במאי עסקינן ברוטב עבה כלומר דדמי כבשר ואינו דומה כמי שאינו מינו: ומאי קסבר אפשר לסוחטו כו' כלומר מאי קסבר רב אי קסבר אף על פי שנפלה חלב על חתיכה כיון שנסחט ממנו כשרותה מותרת החתיכה דליכא לאיסורא בעיניה אמאי חתיכה נעשית נבלה ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור כלומר אע"פ